

Forse winststijging voor mkb in coronajaar dankzij loonsteun

Vooraf ondernemingen met veel personeel profiteerden van de overheidssubsidie

Frits Conijn, Gaby de Groot en
Pim Kakebeeke
Amsterdam

Mkb-bedrijven met veel personeel hebben in het afgelopen coronajaar flinke winststijgingen behaald, mede dankzij de loonsteunregeling van de overheid. Zelfs in de horeca, een branche die herhaaldelijk de deuren moest sluiten, boekte bijna twee derde van de bedrijven een hogere winst dan vóór de pandemie. Dat blijkt uit een analyse van accountantsorganisatie SRA van zeventuizend mkb-bedrijven, met een totale omzet van €15,3 mrd.

De winststijgingen in coronajaar 2021 zijn opvallend. Winkeliers, cafés en restaurants moesten tijdens de lockdowns langere perioden dicht en vreesden voor hun voortbestaan. Bij grote omzetverliezen konden bedrijven aanspraken maken op loonsubsidie.

Behalve door de loonsteun boekten ondernemers meer winst door hard te snijden in de overige kosten, zoals inkoop. Ook werden investeringen uitgesteld en konden veel bedrijven de verloren omzet later in het jaar weer inhalen.

‘De harde cijfers van onze database laten een gemiddelde winststijging zien van 38% ten opzichte van 2020’, zegt Harry

Marissen, bestuurder van SRA. ‘Dat is natuurlijk een robuust cijfer, maar wel met de aantekening dat de verschillen tussen ondernemingen groot zijn.’ Zo kampten veel bedrijven zonder medewerkers, die geen gebruik konden maken van de loonsteunregeling, juist met een scherpe winstdaling.

Bijna de helft van de onderzochte bedrijven boekte vorig jaar een winststijging van meer dan 50% ten opzichte van 2020, en dat zijn vooral grotere mkb-ondernemingen. De meeste andere bedrijven, in hoofdzaak de kleinere ondernemingen met een omzet van minder dan €1 mln per jaar, zagen de winst in dezelfde periode minimaal halveren.

De winstontwikkeling staat los van de sector waarin bedrijven opereren. Bij ruim een derde van de cafés, hotels en restaurants was de winstsporging ten opzichte van 2019 — het jaar vóór de corona-uitbraak — bijvoorbeeld groter dan 50%, ondanks de lockdowns. Ook de financiële gezondheid van de horeca verbeterde: in 2021 was het aandeel van het eigen vermogen gemiddeld gestegen tot 42%. In 2019 lag dat percentage nog op 36.

Loonkosten zijn voor de meeste bedrijven de grootste kostenpost. Die bedragen bij het mkb gemiddeld een kwart van de

omzet. Bij sectoren als zorg en horeca ligt dat aandeel met respectievelijk 45% en 29% nog hoger. Een besparing op of vergoeding van loonkosten heeft dus direct gevolgen voor de winstgevendheid.

Ook uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat vooral grotere bedrijven profiteerden van de loonkostensubsidie. Ruim een derde van de loonsteun ging naar deze categorie. In de horeca was 82% van de loonsteun bestemd voor 10% van de bedrijven met meer dan tien werknemers.

De grote bedrijven waren volgens accountantsorganisatie SRA daarnaast beter in staat hun inkoopkosten te verlagen of hun aanbod aan te passen. Verder schakelden ze tijdens corona relatief sneller om van fysiek naar online werken.

‘Veel grotere mkb-bedrijven hebben afgelopen jaar ook geprofiteerd van het inhouden van de bonussen’, zegt Lex van Teeffelen, lector mkb-financiering aan de Hogeschool van Utrecht. ‘Dat levert een forse besparing en winststijging op. Eenpitters kunnen niet op die manier bezuinigen.’ Hij wijst daarnaast op de keuzemogelijkheden van grote bedrijven.

Veel mkb-bedrijven konden de verloren omzet later in het coronajaar weer inhalen

Ondernemers boekten ook meer winst door hard te snijden in de overige kosten, zoals inkoop

[➔ Lees verder op pagina 3](#)

← Vervolg van pagina 1

‘Daar lopen over het algemeen diverse investeringsprogramma’s’, zegt Van Teeffelen. ‘De een is noodzakelijk, de ander kan in magere tijden nog wel even worden uitgesteld. Het geld dat op die manier vrijvalt, komt ten goede aan de winst.’

De prestaties van de grotere bedrijven compenseerden die van de kleinere ruimschoots. Gemiddeld is de financiële gezondheid van het mkb daardoor groter dan ooit. Zo steeg de solvabiliteit van 45,5% vóór corona, naar 50,8% in 2021.

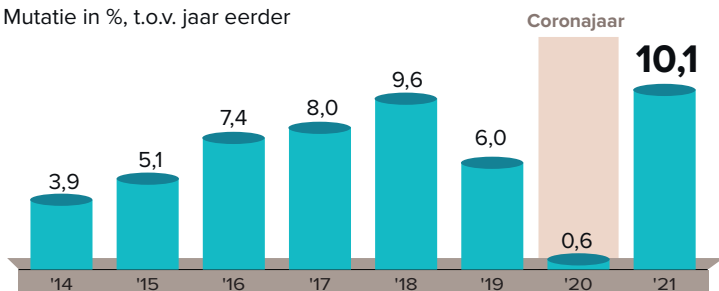
Wat geldt voor het mkb, geldt

ook voor het totale Nederlandse bedrijfsleven. Volgens het CBS boekten alle bedrijven samen vorig jaar een brutowinst van €298 mrd, tegen €270 mrd vóór de uitbraak van corona.

Jacco Vonhof, voorzitter van brancheorganisatie MKB-Nederland, plaatst ook kanttekeningen. ‘Door de steunmaatregelen en doordat sommige sectoren minder hard getroffen zijn, draaien grote delen van de economie goed’, zegt hij. ‘Maar dat neemt niet weg dat ongeveer 220.000 ondernemers met problematische schulden kampen. Dat baart me zorgen.’

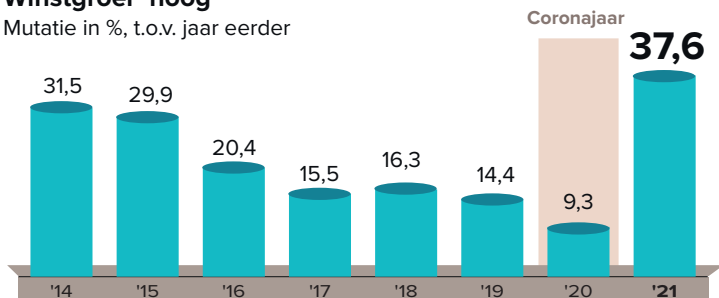
Flink omzetherstel

Mutatie in %, t.o.v. jaar eerder

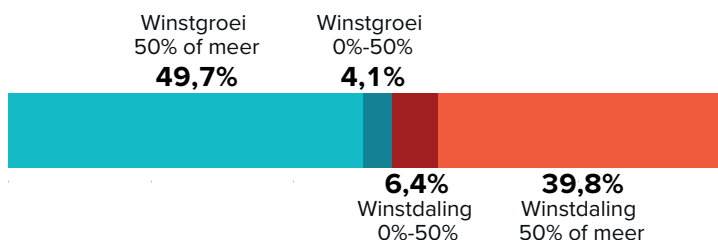

Winstgroei* hoog

Mutatie in %, t.o.v. jaar eerder

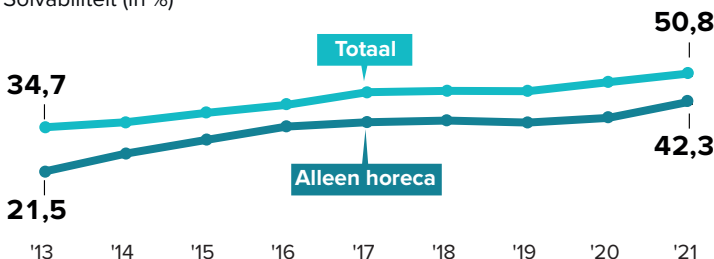

Aandeel van de bedrijven

De financiële gezondheid

Solvabiliteit (in %)

© FD | CM | Bron: SRA *betreft winst voor belasting